

Sporda So?ylenti Etki O?lc?e?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sporda So?ylenti Etki O?lc?e?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31080>

Özet

Sporda Söylenti Etki Ölçesi (SSEÖ), spor ortamlarında ortaya çıkan söylentilerin sporcular ve ilgili paydaşlar üzerindeki etkilerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçek, 2020 yılında gerçekleştirilen bir geliştirme çalışması sonucunda ortaya çıkmıştır. Temel amaç, söylentilerin bireysel etkilenim, iletişim, motivasyon, reklam değeri ve örgüt içi yayılım gibi çeşitli boyutlardaki etkilerini nicel olarak belirlemektir. Ölçek, spor bilimleri alanında söylenti yönetimi ve örgütsel iletişim konularında önemli bir araştırma potansiyeli sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Söylenti, Spor Psikolojisi, Ölçek Geliştirme, Faktör Analizi, Güvenirlilik, Sporcu Performansı, Örgütsel İletişim

Yazarlar

Uzun, H., Karlı, U., Uzun, Y., ve Solakumur, A.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, spor organizasyonları ve takımları içerisindeki bireylerin (sporcular, antrenörler, yöneticiler) söylentilerden ne derece etkilendiğini ve bu söylentilerin hangi kanallar aracılığıyla yayıldığını ölçmektir. Geliştirme çalışması, spor alanına özgü söylenti etkileşimlerini sistematik olarak inceleyebilecek geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı kazandırmayı hedeflemiştir.

Ölçek, söylentilerin özellikle spor kariyeri, motivasyon seviyeleri ve takım içi iletişim dinamikleri üzerindeki potansiyel olumlu veya olumsuz etkilerini değerlendirmek için tasarlanmıştır. Bu sayede, spor kurumlarının söylenti yönetimi stratejileri geliştirmesine bilimsel zemin sağlamak amaçlanmıştır.

Yapı

Sporda Söylenti Etki Ölçesi (SSEÖ), toplam 28 maddeden oluşmakta olup, söylentinin etkisini beş farklı alt boyut üzerinden incelemektedir. Bu beş faktörlü yapı, söylentinin spor ortamındaki karmaşık doğasını yansıtmaktadır.

Bireysel Etkilenim: Söylentilerin bireyin kariyerini, psikolojisini ve kişisel durumunu nasıl etkilediği (13 madde).

İletişim: Söylentilerin bir haber alma veya bilgi aktarma aracı olarak kullanılması (6 madde).

Motivasyon: Söylentilerin bireyin performansını veya takdir edilme isteğini nasıl etkilediği (3

madde).

Reklam: Söylentilerin bireyin tanınması veya kamuoyu önünde yer alması için bir araç olarak görülmesi (2 madde).

Örgüt İçeriği Yayılımı: Söylentilerin organizasyonun hiyerarşik yapısında (özellikle antrenörler hakkında) nasıl yayıldığı (4 madde).

Geçerlik

Ölçenin yapı geçerliğini test etmek amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. Örneklem yeterliliğini değerlendirmek için yapılan KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ölçümü sonucunda değer 0,86 düzeyinde olduğu tespit edilmiştir; bu değer, veri setinin faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun olduğunu göstermektedir. Ayrıca, Bartlett Küresellik Testi'nin anlamlılık değeri $p < 0.01$ olarak bulunmuştur, bu da verilerin çok değişkenli normal dağılıma uygun olduğunu ve faktörleştirilebileceğini desteklemektedir.

Yapılan DFA sonucunda, AFA ile elde edilen 5 faktörlü ve 28 maddelik yapının uygunluğu doğrulanmıştır. Uyum iyiliği indeksleri (RMSEA, SRMR, GFI, AGFI, CFI, NNFI ve NFI) incelenmiş ve tüm değerlerin kabul edilebilir veya iyi uyum seviyelerinde olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar, ölçenin teorik olarak beklenen beş boyutlu yapıya başarıyla bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

Sporda Söylenti Etki Ölçeni'nin iç tutarlılık güvenilirliği, Cronbach Alpha katsayısıyla değerlendirilmiştir. Toplam ölçenin Cronbach Alpha iç tutarlılık değeri $\alpha = 0.90$ olarak belirlenmiştir, bu da ölçenin genel olarak yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir.

Alt boyutların iç tutarlılık değerleri ise şu şekildedir:

Bireysel Etkilenim: $\alpha = 0.90$ (Mükemmel Güvenirlilik)

İletim: $\alpha = 0.80$ (İyi Güvenirlilik)

Motivasyon: $\alpha = 0.71$ (Kabul Edilebilir Güvenirlilik)

Reklam: $\alpha = 0.63$ (Sınırdaki Kabul Edilebilir Güvenirlilik)

Örgüt İçeriği Yayılımı: $\alpha = 0.53$ (Düşük Güvenirlilik, ancak keşifsel çalışmalarda kabul edilebilir)

Alt boyutlardan Reklam ve Örgüt İçeriği Yayılımı boyutlarının güvenilirlik değerleri diğer boyutlara göre daha düşük olmasına rağmen, ölçenin genel güvenilirlik seviyesi ($\alpha = 0.90$) yüksekliğini korumaktadır.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme sürecinde, ba?lang?çta elde edilen madde havuzu üzerinde Aç?klay?c? Faktör Analizi (AFA) gerçekte?tirilmi?tir. AFA sonucunda 28 maddeden olu?an ve toplam varyans?n önemli bir k?sm?n? aç?klayan be? faktörlü bir yap?ya ula??lm??t?r. Bu be? faktör, söylentilerin spor ortam?ndaki farklı i?levlerini temsil etmektedir.

Daha sonra, bu ke?fedilen yap?n?n farklı bir örneklem üzerinde geçerlili?ini test etmek amacıyla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r. DFA sonuçlar?, modelin veriyle uyumlu oldu?unu ve faktörlerin birbirlerinden ayr??an ancak ili?kili yap?lar oldu?unu göstermi?tir. Bu analizler, Sporda Söylenti Etki Ölçe?i'nin sa?lam bir psikometrik temele sahip oldu?unu kan?tlam??t?r.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: 5'li Likert Ölçe?i (1- "hiçbir zaman" ile 5- "her zaman" aras?nda derecelendirme)

Language Available: Türkçe

Population Group: Sporcular ve Spor Ortam? Payda?lar?

Age Group: Belirtilmemi?, ancak profesyonel veya amatör spor faaliyetlerine kat?lan yeti?kinler ve gençler.

Population Details: Spor bilimleri alan?nda söylenti etkisine maruz kalan bireyler.

Test Methodology: Kendi kendine raporlama (Self-Report) yöntemiyle uygulanan psikometrik ölçek.

Anahtar Kelimeler

Sporda Söylenti, Likert Ölçe?i, KMO, DFA, Spor Yönetimi, Psikometri, Beden E?itimi

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sa?lanmad?.

Affiliation Email addresses: asolakumur@bartin.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Correspondence Address: Bart?n Üniversitesi, Beden E?itimi ve Spor Yüksekokulu (Sorumlu yazar?n kurumu temel al?nm??t?r).

??zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, 2020 y?I?nda geli?tirilm?tir. Ölçe?in kullan?m?na ili?kin izin ve ticari ücret bilgileri için sorumlu yazar Adem Solakumur ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. ?leti?im e-postas?: asolakumur@bartin.edu.tr.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: sporda-soylenti-etki-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

U?zu?m, H., Karl?, U?., U?nlu?, Y., ve Solakumur, A. (2020). Sporda So?ylenti Etki O?lc?e?i geli?tirme çal??mas?. *Beden Eg?itimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 105-117.

Makalenin Dergipark üzerindeki ba?lant?s?: dergipark.org.tr

Sporda Söylenti Etki Ölçe?i Maddeleri

Bireysel Etkilenim: 13 madde

10.Olumsuz So?ylentiler yedek kalmamda etkendir.

??leti?im: 6 madde

12. So?ylentiler haber alma arac?md?r.

Motivasyon: 3 madde

16. Olumlu So?ylentiler takdir edilmemde etkendir.

Reklam: 2 madde

28.So?ylentiler tan?nmam ic?in bir reklam arac?d?r.

Örgüt ?çi Yay?I?m: 4 madde

1.Antreno?rler hakk?nda so?ylenti daha yayg?nd?r.

Toplam: 28 madde